

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาว เรื่อง ลำบุงซา ซึ่งปรากฏในเอกสารใบลาน จารด้วยตัวอักษรธรรม ฉบับอีสาน ชื่อว่า ลำบุงซา มีจำนวน 8 ผูก 234 หน้าลาน อายุ พ.ศ. 2455 ฉบับลาว ชื่อว่า ลำกำพำปลาแดกปลาสมอ มีจำนวน 5 ผูก 228 หน้าลาน อายุ พ.ศ. 2474

การศึกษาวิจัยทำให้ทราบว่า วรรณกรรมทั้ง 2 ฉบับเป็นวรรณกรรมที่มีลักษณะร่วมกันทุกอย่าง กล่าวคือใช้ปลาเข้ามาเป็นประเด็นหลักในการนำเรื่องโดยมีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อแสดงให้เห็นแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเรื่องกฎแห่งกรรม มีลักษณะคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว มีแพร่หลายในภาคอีสานมากกว่าประเทศลาว ในเชิงวรรณศิลป์ทั้ง 2 ฉบับ ก็มีลักษณะเหมือนกัน กล่าวคือแก่นเรื่องเน้นในเรื่องกฎแห่งกรรม โครงเรื่องและการดำเนินเรื่องเป็นไปตามลำดับเวลา ฉากมีทั้งฉากแบบเหมือนจริงและแบบจินตนาการ แต่ฉบับลาวจะพรรณนาฉากธรรมชาติได้ละเอียดกว่าฉบับอีสาน มีตัวละครที่เหมือนกันคือมีตัวละครฝ่ายธรรมที่มีทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ ส่วนตัวละครฝ่ายอธรรมมีเฉพาะมนุษย์ มีการใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหารที่ไพเราะสละสลวยตลอดถึงมีการใช้โวหารประเภทต่างๆ เป็นภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกคล้อยตาม ในเชิงสังคมทั้ง 2 ฉบับได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ หลักธรรมคำสอนของชาวอีสานและชาวลาวที่เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้สะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาเข้ามามีอิทธิพลต่อจิตใจของชาวอีสานและชาวลาวเกือบทุกอย่างทั้งหลักในการปกครอง หลักในการดำเนินชีวิต ตลอดถึงจารีตประเพณี คติความเชื่อและค่านิยมล้วนเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น อันเป็นหลักฐานที่ยืนยันชัดเจนว่าชาวอีสานและชาวลาวมีความเคารพศรัทธาที่ต้งมั่นในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง

The purpose of the thesis is to compare the Northeastern Thai and the Lao versions of the tale of Busaba. The texts are found in palm-leaf manuscripts, written in Dhamma script. The Northeastern Thai text, entitled Lam Busaba, is in 8 volumes, 234 pages, dated in 1912 A.D. and the Lao text, entitled Lam Kampra Pla-daek Pla-samor, is in 5 volumes, 228 pages, dated in 1931 A.D.

The result of the study reveals that the two versions are completely in common. To begin with the objective of the story, "plara" (preserved fish, a main dish of the Northeastern Thai and the Lao people, also called pla-daek) is taken symbolically as the cause of the story, leading to the theme of the Buddhist law of Karma. The work, written in prose, has been more commonly known in the Northeastern Thai than in the Laos. The narrative is in chronological order. The settings are realistic as well as imaginative, with more descriptive parts in the Lao version. The characters are both human and non-human, but the antagonists are only human. The poetic dictions are versified and imaginative with various figures of speech.

The works reflect some social aspects of both the Northeastern Thai and the Lao people, in ways of life, social value, beliefs, and ethical instructions. It may be confirmed from both works that Buddhism is mostly significant to the local people in all, normally politics, routine life, custom, belief and social value. To sum up, Buddhism has been firmly established in the Northeastern Thai and the Lao's spirit for long.